

II

Předkládací zpráva

Program podpory prodeje kvalitních výrobků a poskytování kvalitních služeb

ČESKÁ KVALITA (PROGRAM CZQ)

Problematika ochrany spotřebitele se dostává postupně i v podmínkách České republiky do popředí zájmu. Stále ještě ale platí, že spotřebitel je nejslabším článkem v řetězci výroba - obchod - spotřebitel. Proto je ochrana spotřebitele důležitým nástrojem pro vytváření rovnováhy na trhu. Ochrana spotřebitele se dlouhodobě věnuje i Evropská unie, byl vytvořen samostatný direktoriát a lze říci, že péče o růst kvality výrobků a služeb je v EU motivována především snahami o lepší uspokojování práv spotřebitelů. Česká republika podpisem Evropské dohody přijala závazek, že vyvine úsilí k zajištění postupné harmonizace svých právních předpisů v oblasti ochrany spotřebitele s předpisy Unie, což v současné době probíhá.

Mezi základní práva spotřebitele patří ochrana jeho ekonomických zájmů a umožnění přístupu spotřebitele k náležitým informacím, které dovolí zasvěcený výběr podle individuálních potřeb. Zvýšení informovanosti spotřebitelů je i hlavním cílem předkládaného materiálu.

Podpora programu ověřování kvality výrobků a služeb nabízených na území České republiky a jejich označování značkami kvality zvyšuje informovanost spotřebitelů o nabídce kvalitních produktů na trhu a umožňuje laickému spotřebiteli lépe se orientovat při nákupu. Dává možnost upozornit na tuzemské firmy, které dbají na kvalitu své produkce s cílem lepšího uplatnění jak na domácím, tak i na zahraničních trzích.

Podpora tuzemských producentů je předmětem strategických cílů obsažených v programu Národní politiky podpory jakosti, kterou přijala vláda ČR svým usnesením č. 458 ze dne 10. 5. 2000, a je rovněž součástí materiálu „Strategie posílení národohospodářského růstu a finanční rámec její realizace v letech 2001 - 2002“ (část 6.2 Rozvoj jakosti).

Ministerstvo průmyslu a obchodu podpořilo mediální osvětu a šíření informací o domácích výrobcích s cílem posilovat solidaritu spotřebitelů s domácími výrobci i ve svém dokumentu Střednědobá resortní politika MPO v části „Péče o udržení, resp. rozvoj zaměstnanosti při uplatňování principu solidarity“.

Znalosti a zkušenosti při rozvoji jednotlivých programů ověřování kvality produktů (výrobků, služeb) jsou přebírány také ze zahraničí, kde ověřování kvality produkce má již dlouholetou tradici (Francie, SRN, Rakousko a další). Tyto programy vedly v uvedených zemích ke zvyšování kvality nabízené produkce a tím i ke zvýšení konkurenceschopnosti domácích podniků a k lepší informovanosti spotřebitelů na trhu.

Navrhovaný Program podpory prodeje kvalitních výrobků a poskytování kvalitních služeb ČESKÁ KVALITA (PROGRAM CZQ) vychází rovněž ze Střednědobé resortní politiky MPO a Koncepce spotřebitelské politiky na léta 2001 - 2005. Cílem předkládaného Programu podpory prodeje kvalitních výrobků a poskytování kvalitních služeb ČESKÁ KVALITA (PROGRAM CZQ) je vytvořit podmínky pro:

- ◆ zavedení jednotného systému důvěryhodných značek kvality – ČESKÁ KVALITA – zahrnujícího značky kvality, které jsou v České republice udělovány (propůjčovány) výrobkům nebo službám různými organizacemi (sdruženími, společenstvy, cechy, certifikačními orgány apod.),
- zlepšení informovanosti spotřebitelů o nabídce kvalitních výrobků a služeb na domácím trhu,
- vytvoření nástroje umožňujícího i podporu tuzemských malých a středních podniků, které věnují pozornost kvalitě svých produktů, zájemců o značku kvality, z veřejných zdrojů,
- zlepšení image českých firem v zahraničí, kde je získání značky dokladujícím ověřenou kvalitu převážně vysoce hodnoceno,
- ekonomické zabezpečení propagace programu ČESKÁ KVALITA.

V České republice v uplynulých letech vzniklo několik systémů ověřování kvality výrobků a služeb (např. značka CZECH MADE, QZ-Zaručená kvalita, Žirafa, Ekologicky šetrný výrobek, ESČ a další), které provozují převážně nevládní organizace.

Podnět místopředsedy vlády a ministra průmyslu a obchodu doc. Ing. M. Grégra vedl k tomu, že se uskutečnila v letech 2000 – 2001 dlouhodobá analýza stavu užívání značek kvality na českém trhu a jejich vlivu na zvýšení informovanosti spotřebitelů a podporu domácích výrobců a poskytovatelů služeb. Byl konstatován neuspokojivý stav, především co se týče zájmu výrobců o značky kvality pro jejich výrobky. Z těchto důvodů nemá

spotřebitel prakticky žádnou informaci (kromě reklamy a spotřebitelských testů v některých

tištěných mediích) o kvalitním zboží na domácím trhu. Na základě výsledků zmíněné analýzy byl vypracován návrh programu, který by zjištěné nedostatky odstranil a vedl spotřebitele k orientaci na kvalitní zboží. Následně proběhla řada jednání ve vedení MPO, na úrovni Rady MPO pro jakost a byla získána stanoviska Svazu průmyslu a dopravy, Svazu obchodu, ÚNMZ a Sdružení pro Cenu ČR za jakost.

Na základě všech připomínek a s ohledem na zkušenosti se stanovisky EU a s obdobným programem v Irsku převládá ve vedení MPO názor dotvořit podkladový materiál v komplexní program, který bude svým zaměřením orientovat spotřebitele ve světě značek kvality a na trhu citlivě vést ke koupi kvalitního a označeného zboží (a služeb). Tento program bude podporovat především české výrobce a poskytovatele služeb, zejména malé a střední, kteří věnují zvýšenou pozornost kvalitě svých produktů, a bude otevřený i pro zahraniční subjekty.

Na základě tohoto rozhodnutí byl vypracován „Program podpory prodeje kvalitních výrobků a poskytování kvalitních služeb ČESKÁ KVALITA (PROGRAM CZQ)“. Materiál byl projednán počátkem roku 2002 na úrovni Rady ČR pro jakost, kde k němu prostřednictvím svých zástupců opět mohly resorty a organizace zabývající se problémy jakosti dát své připomínky. Bylo získáno kladné stanovisko všech členů Rady ČR pro jakost. Zároveň bylo doporučeno, aby držení značky bylo výhodou při výběrových řízeních.

S iniciativou MPO v této oblasti se ztotožnilo i Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo pro místní rozvoj a jejich ministři se stali spolupředkladateli „Programu podpory prodeje kvalitních výrobků a poskytování kvalitních služeb ČESKÁ KVALITA (PROGRAM CZQ)“.